

ЦАРИНАРНИЦА

СВИМ

Предмет: Примена Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране – „Прелазна правила о пореклу“

Савет за стабилизацију и придруживање ЕУ и Србије, усвојио је 6. децембра 2021. године, Одлуку број 1/2021 о измени Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, заменом његовог Протокола 3 о дефиницији појма „производи са пореклом“ и методама административне сарадње.

У складу са чланом 2, Одлука 1/2021 ступа на снагу и примењује се од дана њеног усвајања, почев од 6. децембра 2021. године.

У циљу правилне и једнообразне примене одредаба Споразума, Управа царина даје следеће објашњење.

Одлука 1/2021 мења Протокол 3 уз Споразум о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране о дефиницији појма „производи са пореклом“ и методама административне сарадње са новим текстом који чине 5 чланова којим се прописију опште одредбе (Анекс) и Прилогом А (Правила о пореклу која се алтернативно примењују).

Општим одредбама Анекса, између осталог, прописано је следеће:

ПРАВИЛА О ПОРЕКЛУ КОЈА СЕ ПРИМЕЊУЈУ

У сврху спровођења Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране, паралелно се примењују:

- Прилог I и одговарајуће одредбе Прилога II Регионалне Конвенције о пан-евро-медитеранским преференцијалним правилима о пореклу (у даљем тексту: ПЕМ конвенција), као и
- Правила о пореклу која се алтернативно примењују горе наведеним правилима, а која су утврђена у Прилогу А измењеног текста Протокола 3 - Протокол о дефиницији појма „производи са пореклом“ и методе административне сарадње у оквиру Одлуке 1/2021 (Правила за необавезну примену између Страна уговорница Регионалне конвенције о пан-евро-медитеранским преференцијалним правилима о пореклу, до закључења и ступања на снагу измене ПЕМ конвенције (у даљем тексту: „Правила“ или „Прелазна правила)).

ПРЕЛАЗНА ПРАВИЛА О ПОРЕКЛУ РОБЕ

Опште информације о Прелазним правила о пореклу робе

Текући процес допуне Регионалне конвенције о пан-евро-медитеранским преференцијалним правилима о пореклу (ПЕМ конвенција) имао је за резултат нови сет модернизованих и флексибилнијих правила о пореклу. Ова правила нису још увек једногласно усаглашена од стране свих Страна уговорница ПЕМ конвенције. Из тог разлога ПЕМ конвенција не може још увек да буде измењена. У очекивању закључења преговора и формалног усвајања од стране свих Страна уговорница, ревидирана правила (тзв. „Прелазна правила“) могу да почну

примењују заинтересоване ПЕМ Стране уговорнице, као алтернативу тренутно важећим правилима ПЕМ конвенције.

Извозници стога имају избор да користе једна од правила о пореклу:

1. Правила о пореклу ПЕМ конвенције,
2. Ревидирана правила порекла ПЕМ конвенције (тзв. „Прелазна правила“) између ПЕМ Страна уговорница које их примењују.

У случају да се користе Прелазна правила, порекло се мора утврђивати искључиво у складу са тим правилима. У случају да се користи ПЕМ конвенција, порекло се мора утврђивати само помоћу ПЕМ правила. Другим речима, ова два сета правила ће функционисати засебно.

Правила о пореклу садржана су у Прилогу А Прелазних правила о пореклу робе

Структура Прилога А

ГЛАВА I	ОПШТЕ ОДРЕДБЕ
Члан 1.	Дефиниције
ГЛАВА II	ДЕФИНИЦИЈА ПОЈМА "ПРОИЗВОДИ СА ПОРЕКЛОМ"
Члан 2.	Општи захтеви
Члан 3.	У потпуности добијени производи
Члан 4.	Довољна обрада или прерада
Члан 5.	Правило о дозвољеним одступањима
Члан 6.	Недовољна обрада или прерада
Члан 7.	Кумулација порекла
Члан 8.	Услови за примену кумулације порекла
Члан 9.	Квалификациона јединица
Члан 10.	Сетови
Члан 11.	Неутрални елементи
Члан 12.	Одвојено књиговодствено исказивање
ГЛАВА III	ТЕРИТОРИЈАЛНИ ЗАХТЕВИ
Члан 13.	Начело територијалности
Члан 14.	Неизмењеност
Члан 15.	Изложбе
ГЛАВА IV	ПОВРАЋАЈ ИЛИ ОСЛОБОЂЕЊЕ
Члан 16.	Повраћај или ослобођење од царинских дажбина
ГЛАВА V	ДОКАЗ О ПОРЕКЛУ
Члан 17.	Општи захтеви
Члан 18.	Услови за сачињавање изјаве о пореклу
Члан 19.	Овлашћени извозник
Члан 20.	Поступак за издавање уверења о кретању робе EUR.1
Члан 21.	Накнадно издата уверења о кретању робе EUR.1
Члан 22.	Издавање дупликата уверења о кретању робе EUR.1
Члан 23.	Важење доказа о пореклу
Члан 24.	Слободне зоне
Члан 25.	Захтеви за увоз
Члан 26.	Сукцесивни увоз
Члан 27.	Изузећа од подношења доказа о пореклу
Члан 28.	Неслагања и формалне грешке

Члан 29.	Изјаве добављача
Члан 30.	Износи изражени у еврима
ГЛАВА VI	НАЧЕЛА САРАДЊЕ И ДОКАЗНЕ ИСПРАВЕ
Члан 31.	Доказне исправе, чување доказа о пореклу и пратећа документација
Члан 32.	Решавање спорова
ГЛАВА VII	АДМИНИСТРАТИВНА САРАДЊА
Члан 33.	Обавештавање и сарадња
Члан 34.	Провера доказа о пореклу
Члан 35.	Провера изјава добављача
Члан 36.	Казне
ГЛАВА VIII	ПРИМЕНА ПРИЛОГА А
Члан 37.	Европски економски простор
Члан 38.	Лихтенштајн
Члан 39.	Република Сан Марино
Члан 40.	Кнежевина Андора
Члан 41.	Сеута и Мелиља
	Листа анекса
АНЕКС I:	Уводне напомене уз листу у Анексу II
АНЕКС II:	Листа обраде или прераде коју треба извршити на материјалима без порекла како би прерађени производ могао да стекне статус производа са пореклом
АНЕКС III:	Текст изјаве о пореклу
АНЕКС IV:	Обрасци уверења о кретању робе EUR.1 и захтева за издавање уверења о кретању робе EUR.1
АНЕКС V:	Посебни услови у вези са производима пореклом из Сеуте и Мелиље
АНЕКС VI:	Изјава добављача
АНЕКС VII:	Дугорочна изјава добављача

Стицање српског порекла

Према Прелазним правилима производ стиче порекло уколико је у потпуности добијен у (члан 2. под (а)) или је довољно обрађен или прерађен (члан 2. под (б)).

У потпуности добијени производи поменути у члану 2. под (а) таксативно су набројани у члану 3. Прилога А Прелазних правила.

Довољно обрађеним или прерађеним производима, поменути у члану 2. под (б), сматрају се производи који испуњавају услове из члана 4. Прилога А Прелазних правила. Ради се о производима који нису у потпуности добијени, али испуњавају услове из Листе обраде или прераде (Анекс II Прелазних правила), у даљем тексту „Листа“.

За неке од производа, правило из Листе додељује статус порекла на основу вредносног ограничења употребе материјала без порекла. У том случају укупна вредност свих материјала без порекла не сме да пређе дати проценат у оквиру цене финалног производа франко фабрика.

Међутим, Прелазна правила у члану 4 нуде извознику/добављачу флексибилност да затражи од царинског органа дозволу да израчунава цену финалног производа франко фабрика и вредност материјала без порекла на просечној основи, у циљу узимања у обзир флукуације цена и курса валута.

У том случају, просечна цена производа франко фабрика и просечна вредност употребљених материјала без порекла ће бити израчуната на основу збира свих цена на паритету франко фабрика наплаћених за све купопродаје тог производа током претходне фискалне године и збира вредности

свих материјала без порекла употребљених у изради истог производа током претходне фискалне године, као што је дефинисано у Страни извозници, или, уколико вредности за комплетну претходну фискалну годину нису доступне, за период који неће бити краћи од три месеца.

„Исти производи“ поменути у Члану 4 (4) одговарају идентичним - заменским производима. Ово значи да морају да буду исте врсте и трговачког квалитета, са истим техничким и физичким карактеристикама.

У односу на трајање фискалне године, може бити тешко установити разлику да ли је продаја извршена у једној од две суседне фискалне године, нарочито на почетку и на крају фискалне године. У том случају, као меродаван се узима датум фактуре.

Насупрот томе, при одређивању просечне вредности материјала без порекла такође је могуће укључити материјале набављене годинама уназад, где је то потребно. Ово нарочито у случају привредних субјеката која поседују материјале са дужим роком складиштења, из разлога што се просечна вредност материјала без порекла заснива на просечној цени истих стварно употребљених у производњи финалних производа.

Овај метод ће се користити за све производе и употребљене материјале без порекла са којима се привредни субјекат бави. Није могуће користити ова поједностављења само за одређену врсту робе.

Извозници/добављачи који су се одлучили за калкулацију на бази просечне основе ће доследно користити овај метод током године која следи након референтне фискалне године, или када је то сврсисходно – током године која следи након краћег референтног периода. Они могу да прекину са применом овог метода када током фискалне године, или краћег репрезентативног периода не краћег од три месеца, утврде да су престале флукуације у цени или курсу валута, који су оправдавали примену овог метода.

Упросечавања омогућена чланом 4 Прелазних правила не доводе у питање стандардне методе вредновања залиха прихваћене у Страни и коришћене од стране привредног субјекта.

Конкретно, вредност материјала без порекла употребљених у изради финалног производа може да се рачуна према књиговодственим принципима опште прихваћеним у Страни.

Правило о дозвољеним одступањима

Прелазни правила о пореклу предвиђају 15% толеранције за пољопривредне, као и остале производе (осим за производе од текстила (Главе 50-63 Хармонизованог система)).

Овде треба обратити пажњу да постоји разлика у односу на то на шта се овај проценат односи. За пољопривредне производе 15% се односи на нето масу производа, док се за остале производе овај проценат односи на цену производа франко фабрика.

Примењујући толеранцију у производњи финалног производа, није дозвољено прекорачити максимални проценат материјала без порекла у правилу из Листе. Ово значи да проценти не могу да се кумулирају у циљу испуњења услова из Листе.

За производе од текстила (Главе 50-63 Хармонизованог система) предвиђено је дозвољено одступање од 15-30% (уводне напомене 6 и 7 уз Листу).

Кумулација порекла

Члан 7. Прилога А Прелазних правила регулише питање кумулације порекла између Страна.

Прелазна правила (члан 7) задржавају дијагоналну кумулацију за све производе под условом да се користе идентична правила о пореклу између Страна укључених у кумулацију. Поред тога, Прелазна правила предвиђају општу пуну кумулацију за све производе изузев текстилних материјала и одевних предмета из Глава 50-63 Хармонизованог система (ХС).

Осим тога, за производе из Глава 50-63 ХС, Прелазна правила омогућавају билатералну пуну кумулацију. У контексту примене Прелазних правила, Странама ће бити дата могућност да се договоре да прошире општу пуну кумулацију такође и на производе из Глава 50-63 ХС. Страна која одабере ово проширење ће обавестити другу Страну и информисати Европску комисију (члан 7 (4)).

Када поступци обраде или прераде, који су спроведени у Страни уговорници извозници, не премашују поступке наведене у члану 6, добијени производ ће се сматрати да је пореклом из Стране уговорнице извознице само када је тамо додата вредност већа од вредности коришћених материјала пореклом из било које од Страна уговорница. Ако то није случај, добијени производ ће се сматрати пореклом из Стране уговорнице чији материјал са пореклом, употребљен у производњи у Страни уговорници извозници, учествује са највећом вредношћу (Члан 7 (2)).

Производи са пореклом у Страни уговорници извозници који нису претрпели обраду или прераду у Страни уговорници извозници ће задржати своје порекло уколико се извозе у неку другу Страну уговорницу (Члан (7)).

Члан 8 (1) наводи услове за примену кумулације по Прелазним правилима, и то:

- Постоји преференцијални уговор између Страна уговорница укључених у стицање статуса порекла и стране уговорнице одредишта;
- Роба стиче статус порекла применом идентичних правила порекла.

Члан 8 (3) каже да доказ о пореклу издат на основу примене кумулације у складу са чланом 7 мора да укључи следећу изјаву на енглеском: “CUMULATION APPLIED WITH“ (име „земље“ - Стране уговорнице или „земаља“- Страна уговорница на енглеском)“.

Члан 8 (4) омогућава Странама да се одрекну обавезе да у доказ о пореклу унесу горе наведену изјаву за производе који су стекли статус порекла у Страни извозници применом кумулације. Заинтересоване Стране ће обавестити Европску комисију о овом одрицању.

У Службеном листу ЕУ биће објављена и редовно ажурирана матрица која садржи информације о:

- Могућности кумулације између Страна по Прелазним правилима,
- Проширењу пуне дијагоналне кумулације на производе из Глава 50 до 63,
- Одрицању од обавезе да се у доказ о пореклу унесу информацију о кумулацији.

У складу са горе наведеним напомињемо да ће се између Европске уније и Републике Србије примењивати искључиво билатерална кумулација порекла до дана објављивања матрице о примени дијагоналне кумулације порекла од стране Европске комисије, о чему ћете бити накнадно обавештени.

Одвојено књиговодствено исказивање

Циљ одвојеног књиговодственог исказивања је да привредним субјектима олакша заједничко складиштење материјала са и без порекла. По методи одвојеног књиговодственог исказивања, еквивалентни материјали са и без порекла могу да се заједно складиште без да материјали са пореклом изгубе свој статус порекла.

У тренутку утврђивања порекла производа, произвођач мора да има на стању довољне количине материјала са пореклом, што је приказано у евиденцији залиха (на основу општих рачуноводствених начела примењивих у Страни извозници) како би се произвео производ са пореклом.

Према Прелазним правилима, Страна која примењује ово правило одлучује да ли је потребно претходно одобрење царинског органа или не. Није неопходно образложење да држање одвојених залиха доноси знатне трошкове или изазива материјалне потешкоће.

Принцип територијалности

Територијални захтев не садржи више искључење за текстил (Члан 13).

Обрада или прерада може да буде обављена изван ПЕМ кумулативне зоне, а да финални производ не изгуби свој статус порекла уколико су испуњена следећа четири услова:

1. роба која се извози на обраду или прераду ван кумулативне зоне има статус порекла у зони;
2. докаже се да је поново увезена роба резултат обраде или прераде извршене над претходно извезеним материјалима у трећу земљу;
3. да укупно остварена додата вредност ван кумулативне зоне не прелази 10% од цене производа франко фабрика производа за који се тражи порекло;
4. да обрада или прерада извршена ван кумулативне зоне буде обављена кроз поступак пасивног оплемењавања или сличног поступка.

Уколико било који од горе наведених услова не може да буде испуњен, поново увезена роба ће се сматрати робом без порекла. Услови пан-евро-медитеранске кумулације порекла, члан 13, се не односи само на производе који се извозе у треће земље, већ и у оне у којима кумулација није примењива.

Неизмењеност

Предложено правило неизмењености (члан 14) предвиђа олакшање кретања производа са пореклом између Страна уговорница.

Према овом правилу, уколико је роба ускладиштена у трећој земљи транзита могуће је вршити једноставније радње над робом као што су: обележавање, додавање етикета, жигова и дељење пошиљке.

Дељење пошиљки може да се врши у трећој земљи транзита када је обавља извозник на своју одговорност, под условом да се роба налази под царинским надзором.

Уколико нема сумње у порекло робе, приликом увозног царињења се одобрава преференцијални тарифни режим без обавезе прилагања докумената издатих у трећој земљи транзита.

Међутим, уколико царински орган има разлог да верује да нису испуњени потребни услови од извозника се може захтевати да достави следећу документацију:

1. Уговорна транспортна документа као што је на пример товарна исправа;
2. Чињеничне и конкретне доказе везано за означавање или нумерисање колета;
3. Уверење о неманипулацији од стране царинских органа земље/земаља транзита или дељења пошиљке или било која друга документа која показују да је роба остала под царинским надзором у земљи/земљама транзита или дељења пошиљке;
4. Било која друга документа везано за саму робу.

Забрана повраћаја или ослобођења од царинских дажбина

По тренутно важећим ПЕМ правилима (члан 14), општи принцип забране повраћаја или ослобођења од царинских дажбина се односи на материјале употребљене у произвоњи финалног производа. По Прелазним правилима (члан 16) забрана је укинута за све производе, са изузетком материјала који се употребљавају за израду финалних производа који се сврставају у Главе 50 до 63 ХС.

Смисао овог члана је да спречи „повраћај“ за текстилне материјале без порекла употребљене у изради финалног производа са пореклом. Све дажбине којима подлежу материјали без порекла морају да буду наплаћене и доказ за то мора бити на располагању царинском органу на његов захтев. Осим текстила, сва остала роба може да има користи од повраћаја, на пример у поступку активног опелемењавања.

Међутим, забрана повраћаја или ослобођења од царинских дажбина за производе који се сврставају у Главе 50 до 63 ХС не примењује се у трговини између Страна, под условом да су у питању производи који су стекли преференцијални статус применом кумулације порекла предвиђене чланом 7. ст. 4. или 5.

Докази о пореклу

Прелазна правила уводе једну врсту доказа о пореклу (EUR.1 или изјава о пореклу), уместо двоструког приступа EUR.1 и EUR-MED, што у значајној мери поједностављује систем документације. Ово би требало да унапреди усклађеност привредних субјеката у избегавању грешака услед сложених правила, као и олакшање поступања царинских органа. Штавише, ово не би требало да има утицаја на капацитете при верификацији доказа о пореклу, који остају неизмењени.

Производи са пореклом из једне од Страна могу да имају корист од преференцијалног тарифског третмана када се увозе у другу Страну, када је поднесен један од следећих доказа о пореклу:

1. Сертификат о кретању робе EUR.1
2. Изјава о пореклу коју даје извозник на фактури, отпремници, или било ком другом комерцијалном документу који описује производе на начин довољан за њихово идентификовање.

У циљу могућности разликовања производа са пореклом по Прелазним правилима од производа са пореклом по ПЕМ конвенцији, сертификати о пореклу и изјаве о пореклу засновани на Прелазним правилима садрже изјаву која указује на правила која су примењена. У том циљу, извозници морају да унесу изјаву на енглеском „**TRANSITIONAL RULES**“ у **рубрику 7 сертификата EUR.1.**

Текст изјаве о пореклу је дат у Анексу III Прелазних правила. Српске верзије изјава о пореклу гласе:

Извозник производа обухваћених овом исправом (царинско овлашћење бр. (1)) изјављује да су, осим ако је другачије изричито наведено, ови производи (2) преференцијалног порекла, у складу са прелазним правилима о пореклу.

Izvoznik proizvoda obuhvaćenih ovom ispravom (carinsko ovlašćenje br.....⁽¹⁾) izjavljuje da su, osim ako je drugačije izričito navedeno, ovi proizvodi⁽²⁾ preferencijalnog porekla, u skladu sa prelaznim pravilima o poreklu.

.....
(Место и датум)⁽³⁾

.....
(Потпис извозника и име особе која потписује изјаву мора бити читко написано)⁽⁴⁾

- (1) Када изјаву о пореклу сачињава овлашћени извозник, број овлашћења овлашћеног извозника мора бити унет у ово поље. Када изјаву о пореклу не сачињава овлашћени извозник, речи у заградама се изостављају или се оставља празан простор.
- (2) Потребно је навести порекло производа. Када се изјава о пореклу, у целини или делимично, односи на производе пореклом из Сеуте и Мелиље, извозник их мора јасно навести у документу на којем се сачињава изјава, стављањем ознаке „СМ“.
- (3) Ови наводи се могу изоставити, уколико су садржани у самом документу.
- (4) У случајевима када се од извозника не захтева потпис, не мора се навести ни име потписника.

Уверење о кретању робе EUR.1 може да се изда након извоза производа на које се оно односи, у следећим случајевима:

1. уверење није издато у време извоза због грешака или ненамерних пропуста или посебних околности; или
2. царинским органима се докаже да је уверење о кретању робе EUR.1 било издато, али при увозу није било прихваћено због техничких разлога;
3. крајње одредиште датих производа није било познато у време извоза и утврђено је током њиховог транспорта или складиштења и након евентуалног дељења пошиљки у складу са чланом 14. став 3;
4. уверење о кретању робе EUR.1 или EUR-MED је издато у складу са правилима ПЕМ конвенције за производе који такође имају порекло у складу са овим правилима. Извозник предузима све неопходне кораке како би обезбедио испуњеност услова за примену кумулације и спреман је да поднесе царинским органима сва неопходна документа којима се доказује да производ има порекло у складу са овим правилима;
5. уверење о кретању робе EUR.1 је издато на основу примене члана 8. став 4, а примена члана 8. став 3. се захтева при увозу у другу Страну уговорницу која примењује ова правила.

Члан 8 (3) предвиђа да када производи стичу статус порекла применом кумулације склади са чланом 7, доказ о пореклу треба да садржи изјаву на енглеском језику „CUMULATION APPLIED WITH (назив одговарајуће стране уговорнице/страна уговорница на енглеском)“.

У складу са чланом 8 (4) Стране могу да одлуче да се одрекну обавезе уношења горе наведене изјаве у доказу о пореклу. Међутим, ако је друга Страна уговорница укључена у процес кумулације, а та Страна и даље захтева горе наведену изјаву о пореклу, извозник може да затражи да накнадно изда сертификат EUR.1, који садржи ову изјаву.

Извозник мора да назначи место и датум извоза производа на које се односи сертификат о кретању робе EUR.1 и да наведе разлоге за то у свом захтеву.

У контексту Прелазних правила о пореклу, царински органи могу накнадно да издају уверење о кретању робе EUR.1 у року од две године од датума извоза и тек након провере да ли су информације дате у захтеву извозника у складу са оним у одговарајућој евиденцији.

Поред захтева из члана 20 (3), накнадно издати сертификати о кретању EUR.1 ће бити потврђени уз следећу фразу на енглеском: „ISSUED RETROSPECTIVELY“.

Прелазна правила (члан 17) такође укључују могућност договора о примени система регистрованих извозника (REX). Ови извозници, регистровани у заједничкој бази података, биће одговорни за сачињавање сопствених изјава о пореклу без проласка кроз процедуру стицања статуса овлашћеног извозника. Изјава о пореклу (REX) имаће исту правну вредност као изјава о пореклу или уверење о кретању робе EUR.1.

Прелазна правила предвиђају могућност договора о употреби доказа о пореклу који се издаје и/или доставља електронским путем.

За потребе пуне кумулације порекла, предвиђена је краткорочна и дугорочна изјава добављача за робу без порекла. Изјава добављача представља доказ о обављеним производним операцијама на материјалима без порекла.

Шифре које ће се уносити у рубрику 44 царинске декларације (ЈЦИ) за изјаве добављача су:

1. **I71** за краткорочну изјаву добављача, и
2. **I72** за дугорочну изјаву добављача.

Важење доказа о пореклу

Прелазна правила продужавају период важења доказа о пореклу са 4 на 10 месеци. обезбеђујући олакшање за кретање производа са пореклом између Страна.

Сертификат EUR.1 или изјава о пореклу морају се у том року поднети царинском органу Стране увознице.

Докази о пореклу који се поднесу царинским органима Стране увознице након десет месеци се могу прихватити само под одређеним условима и то:

1. ако та документа нису поднета пре истека крајњег рока (10 месеци) због изузетних околности (Изузетне околности у овом контексту подразумевају околности које су изван контрола увозника или његовог представника, које се ретко јављају, а које не угрожавају способност царинских органа увозника да провере порекло робе.), или
2. ако су производи презентовани царини пре напред наведеног крајњег рока, тј. у року од 10 месеци, при чему није истекло више од 2 године од датума издавања/сачињавања доказа о пореклу. У том случају примена преференцијалног тарифног режима се може накнадно захтевати од стране увозника само уколико се приликом пуштања робе у слободан промет обавести царински орган писаним путем да је у питању роба са преференцијалним пореклом и да ће се доказ о пореклу поднети у року не дужем од 2 године од дана његовог издавања/сачињавања.

Уводне напомене уз Листу у Анексу I Прилога А

Уводне напомене уз Листу обраде и прераде коју треба извршити на материјалима без порекла како би прерађени производ могао да стекне статус производа са пореклом садрже и неколико нових напомена. Од најважнијих напомена треба издвојити додатну напомену 4 која садржи опште одредбе у вези са одређеним пољопривредним производима. Овом напоменом предвиђено је да пољопривредни производи сврстани у Главе 6, 7, 8, 9, 10, 12 и тарифни број 2401 који су гајени или убрани на територији стране уговорнице, имају порекло те Стране уговорнице, чак и ако се узгајају од семена, луковица, подлога, пупољака или других делова живих биљака увезених из друге Стране уговорнице.

Листа обраде и прераде коју треба извршити на материјалима без порекла како би прерађени производ могао да стекне статус производа са пореклом

Листа обраде и прераде има 3 колоне (ако постоји избор између два правила, оба су дата у оквиру колоне 3, раздвојена са „ИЛИ”), за разлику од Листе у важећој ПЕМ конвенцији, која има 4 колоне. Нова Листа је прилагођена економској реалности, као и успостављању равнотеже између регионалне и глобалне набавке материјала.

Већина правила уз Главу су заснована на могућности избора између промене тарифног броја или процентуалног правила.

Специфична правила за пољопривредне и индустријске производе садржана у Листи обраде и прераде су флексибилнија и прилагођена модерним условима производње и трговине. Ово нарочито у погледу могућности за употребу материјала без порекла, што ће омогућити лакше стицање порекла робе.

Пољопривредни производи (Главе 1-24 Царинске тарифе)

У односу на ПЕМ правила, Прелазна правила су флексибилнија и либералнија - нарочито у погледу максимално дозвољеног садржаја материјала без порекла, што ће омогућити лакше стицање порекла.

Ограничења у погледу могућности коришћења материјала без порекла су изражена или вредносно (у %) или количински (по маси) као нпр у случају: пектина (1302), производа од шећера (1704), какаа и производа од какаа (ex Глава 18), чоколаде и осталих производа за исхрану који садрже какао (1806), екстракта слада (1901), тестенина (1902), итд.

Остали пољопривредни производи (нпр. биљна уља, орашаста плодови, дуван) имају флексибилнија правила, а посебно биљни производи за плетарство (Глава 14), масноће и уља биљног и животињског порекла (Глава. 15), производи од поврћа и воћа (Глава 20), остаци и отпаци прехранбене индустрије и припремљена храна за животиње (Глава 23) и дуван и производи од дувана (Глава 24).

Индустријски производи (Главе 25 - 49 и 64 -97 Царинске тарифе)

За индустријске производе (осим текстила) Прелазна правила доносе значајне олакшице за стицање порекла и то:

- за један број производа правило из ПЕМ конвенције за Главу садржи дупли услов (нпр. услов за стицање порекла је кумулативан - и промена тарифног броја и процентни услов). У Прелазним правилима у већини случајева иста су базирана само на једном услову (нпр. Главе 74, 75, 78, 79, 80, 84 и 85);
- избрисан је велики број ПЕМ специфичних правила која одступају од правила за Главу датог производа (нпр. Главе 28, 35, 37, 38 и 83);
- дата је могућност коришћења два правила за стицање порекла, чиме се даје извознику могућност да бира лакши услов за стицање порекла (нпр. Главе 27, 40, 42, 44, 70 и 83).

Текстил и производи од текстила (Главе 50-63 Царинске тарифе)

За текстил и производе од текстила Прелазна правила предвиђају флексибилнији принцип територијалности у погледу могућности употребе поступка пасивног оплемењивања за текстил и текстилне производе, што у правилима ПЕМ конвенције није случај. Такође, биће могућа примена пуне кумулације на билатералној основи. Додатна толеранција у погледу могућности коришћења материјала без порекла предвиђена је у Уводним напоменама уз Листу обраде и прераде.

Попуњавање рубрике 44 царинске декларације са шифрама доказа о пореклу

Ради примене Прелазних правила, приликом увоза или извоза робе, у рубрику 44 ЈЦИ и у ИСЦС неопходно је унети постојећу шифру доказа о пореклу (U01, U03 или U04), као и додатну шифру (TRP – транзициона правила о пореклу робе), која се попуњава са истим подацима као и приложени доказ о пореклу, његов серијски број и годину, како следи:

Опис	Шифра у 44/1	Садржај 44/2
Уверење о пореклу робе EUR.1	U01 (и додатно TRP)	бр./гггг
Изјава о пореклу	U03 (и додатно TRP)	бр./гггг
Изјава о пореклу овлашћеног извозника	U04 (и додатно TRP)	бр./гггг

Примери:

1) За уверење о кретању робе EUR.1 A0123456 издато за робу пореклом из Европске уније, у рубрику 44 увозне ЈЦИ уноси се (U01) (A0123456/2021) (TRP) (A0123456/2021).

2) За изјаву на фактури број 789/2021 (где је вредност пошиљке робе са преференцијалним пореклом до 6.000 EUR) издата за робу пореклом из Србије, у рубрику 44 извозне ЈЦИ уноси се (U03) (789/2021) (TRP) (789/2021).

3) За изјаву на фактури број 123/2021, коју је сачинио овлашћени извозник за робу пореклом из Европске уније, у рубрику 44 увозне ЈЦИ уноси се (U04) (123/2021) (TRP) (123/2021).

Царињење робе

Приликом царињења производа уз примену споразума о слободној трговини, царинске испоставе дужне су да се стриктно придржавају одредби овог акта, као и раније датих објашњења Управе царина који се односе на издавање и прихватање преференцијалних доказа о пореклу робе.

Напомињемо да ће Одлука број 1/2021 због обимности бити достављена електронским путем.

Прилог:

- Одлука број 1/2021

(Акт Управе царина број 148-П-483-01-378/2021 од 08.12.2021. године)